

Meldersteins fritidsgård eller herrgård har i sommar fått ytterligare en stor attraktion, nämligen en damm som är en rekonstruktion av den damm som användes under brukstiden. Dammen förstärker den bild man har av Melderstein som ett järnbruk. Det finns i dag egentligen ingenting annat kvar än herrgården och därför är de fornvårdsarbeten som nu pågår i närheten mycket värdefulla. Det är länsstyrelsen som står bakom rekonstruktionerna med hjälp av pengar från arbetsmarknadsverket.

Meldersteins herrgård är en anläggning av riksintresse och därför hoppas den stiftelse som driver Melderstein att också herrgården skall inlemmas i fornvårdsarbetet så att det kulturhistoriska värdet skall kunna bevaras och förstärkas. Det kan nämnas att Melderstein är tillgänglig för allmänheten och mycket välbesökt.

– Melderstein drivs med mycket små ekonomiska marginaler och vi skulle inte klara av det utan betydande insatser av ideellt arbete, säger Göte Riström från Råneå som är ordförande i stiftelsen. Han menar att om staten satsar miljoner på fornvård i omgivningen så borde det vara självklart att även satsa på bruksgården. Det är ju ändå den som är ”pärlan” i hela anläggningen.

Meldersteins stiftelse har sökt bidrag från AMS enligt förordningen om statsbidrag till vård av kulturhistoriskt värdefull bebyggelse.

Historik

– Upprinnelsen till Meldersteins järnbruk måste man söka

i gällivarealmens historia. Det var nämligen för att förädla den som bruket kom till. Tack vare Meldersteins järnbruk kom den värdefulla malmen att bli av nationalekonomisk betydelse för Sverige och särskilt för Norrbotten. Tidsmässigt började det hela år 1741 då det enligt ett köpekontrakt bestämdes att ”Capitain Meldercreutz allena skall bestå alla omkostnader och utgifter till verkets anläggning”. Samma år påbörjades arbetet med stångjärnverket som på hösten fick en hammare och en härd. Följande år byggdes ett kniphamarverk för klenare smide, jordbruksredskap med mera. Det hände mycket under åren vid järnbruket som hade skiftande verksamhet.

År 1759 var produktionen av stångjärn 13 ton men var ett tag uppe i 25 ton. Det stora hindret var malmtransporten från Gällivare. Det fanns inga vägar utan malmen måste fraktas över vildmark med renskjutsar. Varje ren kunde i sin ackja dra cirka 170 kilo malm.

År 1780 hade Melderstein

Meldersteins herrgård med swimmingpoolen.

NB-sommar 83